

Posudek na diplomovou práci Adelheid Petrlíkové „Syndrom vyhoření v podmínkách výkonově orientované společnosti 21. století“

Diplomová práce Adelheid Petrlíkové je věnována zajímavému a odborně i společensky významnému tématu, syndromu vyhoření, nyní nově aktuálnímu fenoménu v podmínkách převážně výkonově orientované společnosti.

Posuzovaná práce byla předložena k posouzení a obhajobě v celkovém rozsahu 92 stran textu, je doplněna 7 str. soupisem použité literatury a přílohou, obsahující kopii použité metodiky a oslovující dopis pro respondenty. Práce je vnitřně členěna na teoretickou a empirickou část. Teoretická část obsahuje dvě hlavní kapitoly, vnitřně bohatě strukturované do četných subkapitol. V úvodní kapitole jsou vysvětleny důvody výběru tématu i širší souvislosti, jež mohou vést ke vzniku a rozvoji syndromu vyhoření v současné společnosti. Druhá kapitola představuje nejprve koncept syndromu vyhoření, jeho podstatu a historii jeho výzkumu a v následujících 10 subkapitolách probírá odlišení syndromu vyhoření od jiných duševních stavů, poruch a chorob. Dalších 15 subkapitol probírá postupně pozitivní protipóly vyhoření, diagnostiku syndromu vyhoření, symptomy vyhoření a stádia jeho vývoje, moderující proměnné působící ve vztahu k vyhoření a dále vnitřní a vnější faktory vzniku a rozvoje syndromu vyhoření.

Empirická část práce je členěna do 6 hlavních kapitol. První z nich představuje cíle výzkumu a důvody výběru souboru respondentů. Druhá kapitola přináší formulaci hypotéz, třetí představuje v 11 subkapitolách výzkumný soubor, metody sběru a analýzy dat a použité metody. Čtvrtá kapitola uvádí výsledky výzkumu včetně jejich interpretace a výsledků procesu verifikace/falzifikace stanovených hypotéz. Pátá kapitola obsahuje diskusi a šestá doporučení pro praxi z hlediska prevence syndromu vyhoření. Text práce je zakončen závěrem, soupisem použité literatury a přílohami.

Práce je sepsána přehledně a pečlivě, velmi dobrou a srozumitelnou češtinou. Vychází z relevantního literárního zázemí, vhodně kombinujícího domácí i zahraniční, periodické i neperiodické a starší i aktuální zdroje, které reflektuje s přiměřenou pokorou, ale současně je i přiměřeně kriticky hodnotí. Výzkumná část práce byla uskutečněna u souboru 190 respondentů, rozdělených do dvou základních skupin: první skupinu tvořili psychologové, psychiatři a psychoterapeuti (N = 100, 30 mužů a 70 žen), tedy pracovníci, v jejichž pracovní

náplni je obsažena profesionální práce s lidmi a druhou IT pracovníci (N = 90, 87 mužů a 3 ženy) s využitím českých verzí metod Shirom-Melamed Burnout Measure (SMBM), Dotazník interpersonální diagnózy (ICL) a Life Engagement Test (LET). Z celkem 7 formulovaných hypotéz bylo 5 falzifikováno a 2 byly verifikovány. V diskusi autorka probírá související okolnosti zjištěných výsledků včetně těch, jež mohly mít na jejich podobu vliv. Cenná jsou též závěrečná doporučení pro praxi z hlediska prevence syndromu vyhoření.

K práci mám následující připomínky:

1. U výsledků metody SMBM mohla autorka kromě celkového skóru prezentovat i výsledky jednotlivých tří subškál, čímž by bylo možno získat podrobnější pohled na strukturu syndromu vyhoření u sledovaných souborů.
2. V některých pasážích teoretické části práce (moderující faktory vyhoření, chování typu A, workoholismus, psychická odolnost atd.) by bylo vhodnější čerpat více z primárních, než z uvedených sekundárních zdrojů.
3. Křestní jména zakladatele existenciální analýzy a logoterapie, rakouského neurologa a psychiatra Frankla jsou Viktor Emil, nikoli Viktor Emanuel, jak je uvedeno na str. 91 (tato chyba se bohužel často objevuje i na internetu, jímž je šířena dál).

Závěr:

Diplomová práce Adelheid Petrlíkové je kvalitním příspěvkem k informovanosti české odborné veřejnosti o distribuci syndromu vyhoření u různých profesních skupin české společnosti. Autorka prokázala schopnost samostatně formulovat výzkumný problém, popsat stav jeho poznání na základě přiměřeně kritické analýzy relevantní prostudované odborné literatury a ověřit jeho prevalenci a jeho atributy v empirickém šetření. Práce splňuje požadavky kladené na tento typ prací, proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení „výborně“.

